

Kort rapport “Inspiratiedag over Bijen”

Colloquium: Wie doet wat voor bijen?

Op 15 mei 2017 organiseerde het Nationaal Knooppunt Biodiversiteit in samenwerking met de federale en regionale administraties en vele andere partners een inspiratiedag rond bijen. Bijen spelen een sleutelrol in biodiversiteit en voedselvoorziening, maar zijn sterk bedreigd, wat onlangs nog onderstreept werd met een [internationale studie](#). Het colloquium en de bijhorende weboefening had de volgende doelen:

- ✓ In de kijker zetten en promoten van acties, projecten en campagnes voor het behoud van bijen.
- ✓ Delen van informatie over initiatieven en hun resultaten als inspiratiebron voor nieuwe projecten en synergieën.
- ✓ Samenwerking stimuleren door het samenbrengen van actoren die ijveren voor het behoud van bijen.
- ✓ Identificeren en aanpakken van lacunes.

Vooraf werd op de webstek www.levedebijen.be een platform gecreëerd waarop alle geïnteresseerden informatie rond acties, projecten en campagnes konden voorstellen. Dit leverde een overzicht van een 90-tal acties op. Informatie over het overzicht van de activiteiten voor het behoud van bijen en het programma van de dag werden als Belgisch antwoord ingediend op een informatievraag van het secretariaat van de VN-Biodiversiteitsconventie¹.

Tijdens de inspiratiedag stelden de Federale overheid en de Gewesten hun plannen en programma's voor. De ministers Marie Christine Marghem en Willy Borsus lanceerden het [nieuwe federale Bijenplan 2017-2019](#). Naast acties om imkers te ondersteunen en bedreigingen aan te pakken investeert het plan een budget van meer dan 1 miljoen euro in onderzoek naar de oorzaken van de achteruitgang van bijen en naar nieuwe maatregelen. Op 1 augustus 2016 is het nieuwe [Vlaams Bijenteeltprogramma](#) van start gegaan. Het focust onverminderd op de problematiek van de bijensterfte, onder meer door in te zetten op imkertechnieken en selectiewerk. Het **Brussels Hoofdstedelijk Gewest** kondigde aan dat het een specifiek actieplan voor het behoud van wilde bijen en de honingbij zal ontwikkelen, ter aanvulling en versterking van het reeds bestaande Natuurplan, Programma voor Pesticidenreductie en de Good Food-strategie. Dit plan zal er o.a. op gericht zijn het samenleven van wilde bijen en steeds meer gehouden honingbijen te bevorderen. Minister René Collin gaf een overzicht van initiatieven door **Wallonië**, in het bijzonder het in 2011 gelanceerde [Plan Maya](#) voor het behoud van de bijen en andere bestuivers. Dit plan wil alle betrokken actoren mobiliseren en is gestoeld op bestaande Waalse instrumenten voor het behoud van de natuur en de vermindering van het pesticidengebruik.

De wetenschap inspireerde de deelnemers met een overzicht van nieuwe inzichten over **ziekten bij de honingbij** als mogelijke piste om bijensterfte zowel als de achteruitgang van wilde bijen aan te pakken. Deze werden overduidelijk geïllustreerd met een overzicht van de **toestand en trends van wilde bijen** in België en een bijdrage over bijensterfte in landelijke omgeving. Daarbij spelen klaarblijkelijk ook **fungiciden** een nefaste rol.

¹ Zie CBD Notification 2017-30: Submission of information regarding the conservation and sustainable use of pollinators: <https://www.cbd.int/doc/notifications/2017/ntf-2017-030-pollinators-en.pdf>

Ook verenigingen en bedrijven droegen ideeën aan, o.a. een **grensoverschrijdend actieplan** voor wilde bestuivers, de uitbouw van een **steunpunt voor de bijenteelt** en de **evaluatie en verbetering van het milieu** ter ondersteuning van bestuivers.

Van bijzonder belang zijn initiatieven van lokale overheden. Er konden slechts enkele van de zeer talrijke voorbeelden van initiatieven (zie het overzicht op de webstek) mondeling voorgesteld worden. We hoorden een inventaris van **wilde bijen in de stad Brussel** met de voorstelling van nieuwe acties om ze te beschermen. Te **Maldegem** wordt een eetbaar park voor mens en bij aangelegd. Het Mayaplan heeft al tastbare resultaten opgeleverd in **Namen**, en de **Provincie Limburg** presenteerde zijn handleiding voor een bijenvriendelijke omgeving.

De mondelinge voorstellingen werden afgesloten met een presentatie van een internationaal initiatief dat in grote mate dezelfde doelstellingen heeft als deze van de inspiratiedag: de in december 2016 tijdens de 13^e VN-Biodiversiteitsconferentie opgerichte "[Coalition of the Willing on Pollinators](#)", waarvan België stichtend lid is.

Het vijfde maar zeker niet minst belangrijke onderdeel van de dag bestond uit 15 stands en 40 posters waarmee diverse verenigingen relevante initiatieven voorstelden en de deelnemers inspireerden tijdens de pauzes. Verslag, presentaties en andere informatie wordt voorzien op de webstek www.levedebijen.be.

Besluit en enkele aanbevelingen

- In totaal namen 178 deelnemers actief deel aan het evenement, op een totaal van 281 ingeschrevenen. De diversiteit en hoge kwaliteit van de gepresenteerde voorbeelden en het aantal deelnemers bewijzen de dynamiek en het enthousiasme voor de thematiek. De deelnemers zijn het eens dat het belangrijk is het wetenschappelijk onderzoek verder te ondersteunen, en stellen meer actie en samenwerking voorop.
- Het behoud van de bijen, en meer in het algemeen van de biodiversiteit, is duidelijk een gedeelde verantwoordelijkheid waarbij alle betrokken actoren (overheden, terreinbeheerders, natuur- en bijenverenigingen, maar ook landbouw, bedrijven en ruimtelijke ordening) dienen samen te werken.
- Enkele vaak terugkomende aanbevelingen van maatregelen om honingbijen en wilde bijen te ondersteunen zijn:
 - ✓ Betrek imkers van dichtbij bij het beheer.
 - ✓ Zorg voor gedegen opleiding rond goede imkerpraktijken en begeleiding van imkers.
 - ✓ Kies voor lokale bijenrassen en investeer in de selectie van resistente bijen; medische (chemische) behandeling van bijenziekten kan enkel als kortetermijnoplossing in noodgevallen gezien worden.
 - ✓ Beperk de invoer van bijen; zo voorkom je invoer van nieuw ziekten.
 - ✓ Hou rekening met de biologie en het milieu van de bijen.
 - ✓ Respecteer de draagkracht van het milieu en investeer in bijenvriendelijke beplanting.
 - ✓ Beperk het gebruik van plantenbeschermingsmiddelen en andere pesticiden zoveel als mogelijk; gebruik deze enkel op verantwoorde wijze.